

УДК 351.741

О.В. ПАНАСЮК, канд. юрид. наук, Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЗАКОННОСТІ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ

Ключові слова: органи державної податкової служби, дисципліна, законність, забезпечення, організація

Діяльність органів державної податкової служби України безпосередньо пов'язана із реалізацією контрольних повноважень за додержанням податкового законодавства, правильністю, повнотою і своєчасністю сплати до бюджетів податків і зборів (обов'язкових платежів), веденням реєстру платників податків, розкриттям та розслідуванням податкових правопорушень, що подекуди передбачає застосування примусових заходів, прийняття та реалізацію управлінських рішень, які безпосередньо зачіпають права та свободи фізичних та юридичних осіб – платників податків, інших суб'єктів правовідносин, що вимагає дотримання суворого режиму законності та дисципліни в самих органах ДПС, чіткого виконання службових обов'язків кожним їх працівником. Важливим засобом забезпечення законності і дисципліни в органах ДПС України є належна організація діяльності усіх підрозділів, спрямована на виконання їх повноважень.

Окремі елементи організації діяльності щодо забезпечення дисципліни та законності в органах державної податкової служби досліджувались в наукових працях таких вчених як М.І. Ануфрієв, О.М. Бандурка, О.О. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, Д.М. Гвішіані, А.Т. Комзюк, В.Я. Малиновський, О.В. Негодченко, К.А. Радугін, О.А. Радугін, В.О. Со-

болев, В.К. Шкарупа та ін. Проте, проблема класифікації елементів організаційної діяльності щодо забезпечення дисципліни та законності так і залишилась не вирішеною.

Вчені визначають різні елементи організації діяльності. Найбільш розгорнута характеристика елементів організаційної діяльності дають Ю.П. Битяк та Д.М. Гвішіані. Так, Ю.П. Битяк виокремлює: 1) проведення організаційних заходів (роз'яснення змісту й мети законодавчих та інших правових актів або тих чи інших заходів; інспектування роботи та інструктування нижчих органів (посадових осіб); розроблення програм, підготовка та проведення нарад, конференцій, тощо); 2) здійснення матеріально-технічних операцій, серед яких: а) діловодські (всі операції, які пов'язані з виготовленням документів органами управління та яким притаманний технічний характер – листування, передрук, розмноження, тощо); б) безпосереднє виконання приписів правових актів, якщо воно має матеріальний (технічний) характер (операції по передачі засобів або майна, видачі виконавчих документів, проведення конфіскації, оплатного вилучення та ін.); в) реєстраційні, що мають самостійне значення (реєстрація фактів і подій у сфері управління); г) статистичні (збирання та оброблення статистичної інформації відповідно до встановлених правил); ґ) інформаційно-довідкові (складання та опрацювання доповідних записок, довідок за результатами перевірок, підготовка довідників і довідок про роботу органів управління, дача відповідних роз'яснень і консультацій на підставі інформаційних матеріалів); д) по систематизації матеріалів, у тому числі правових актів (створення комплексних інформаційно-аналітичних систем для державних потреб); є) інформаційно-технологічні (впровадження інформаційних технологій у різних ланках державного управління) [1, с.137–138]. В свою чергу, Д.М. Гвішіані вважає, що слід виокремлювати: визначення мети та завдань; розробку системи заходів для реалізації мети та розподілення завдання на окремі види робіт

усередині організації; інтеграцію окремих видів робіт у відповідних підрозділах, які могли б їх координувати різними засобами, включаючи і формальну ієрархічну структуру; мотивацію, взаємодію, поведінку, погляди членів організації, які частково визначаються заходами, спрямованими на реалізацію її цілей, а частково носять випадковий, особистий характер; прийняття рішень, інформаційні потоки, контроль, заохочення і стягнення; єдину організаційну систему, яка розуміється не як особлива, додаткова ознака, а як внутрішня узгодженість, що має бути досягнутою між усіма вказаними елементами організації [2, с.185].

В.М. Плішкін серед елементів організаційної діяльності виділяє: створення конкретних соціальних систем (формування їх функціональної та організаційної структур); обґрунтування штатної чисельності; підбір та розстановку кадрів; інформаційне, матеріально-технічне та фінансове забезпечення; взаємодію [3, с.97]. В.М. Гаращук, аналізуючи організацію контрольно-наглядової діяльності, до елементів організаційного забезпечення відносить: вибір об'єкта контролю; визначення завдань та цілей контролю; визначення форм та методів контролю; підбір кадрів контролерів відповідної кваліфікації; технічне та фінансове оснащення суб'єкта контролю; визначення оптимальних строків проведення контрольно-наглядових дій; прогнозування очікуваної ефективності роботи контролерів; визначення (за наявності підстав) порядку взаємодії різних контролюючих та правоохоронних органів [0, с.326–327].

А.А. Стародубцев до основних методів (способів) забезпечення дисципліни в органах внутрішніх справ відносить: а) створення належних умов для виконання службових обов'язків; б) виховання у осіб рядового і начальницького складу високих моральних та ділових якостей, свідомого ставлення до виконання службових обов'язків; в) повсякденну вимогливість начальників до підлеглих, постійну турботу про них, виявлення поваги до їх гідності, забезпечення соціальної справедливості; г) застосування засобів переко-

нання та заохочення (стимулювання); д) застосування до порушників службової дисципліни заходів державного примусу [5, с.65].

На нашу думку, організаційна діяльність щодо забезпечення законності і дисципліни в органах державної податкової служби України включає в себе внутрішньоорганізаційну та зовнішньоорганізаційну діяльність. Зовнішньоорганізаційна діяльність знаходить своє втілення в прийнятті загальнодержавних нормативно-правових актів щодо підтримання дисципліни та законності в державі взагалі та в органах державної влади серед державних службовців зокрема. Змістом такої діяльності є: прийняття законів; розробка концепцій та програм; співпраця урядових організацій з підрозділами ДПС України щодо вдосконалення діяльності останньої; забезпечення виконання рішень державних програм щодо подолання проявів порушень дисципліни та законності в державній службі; участь представників ДПС України в роботі над законопроектами та в законотворчій діяльності; звітування перед громадськістю щодо стану протидії порушенням дисципліни та законності в органах державної податкової служби; тощо.

Зовнішньоорганізаційна діяльність щодо забезпечення законності і дисципліни в органах державної податкової служби України, на відміну від внутрішньоорганізаційної, здійснюється всіма органами державної влади в країні.

В свою чергу, до внутрішньоорганізаційної діяльності слід відносити: проведення нарад, обговорень, перевірок, розробку проектів планів, прогнозів, програм, методичних рекомендацій, здійснення заходів щодо підвищення якості та ефективності управлінської праці [6, с.278] в підрозділах державної податкової служби. Також до такої діяльності, на думку Д.М. Бахраха, можна віднести: доведення управлінського рішення до відома виконавців; роз'яснення цілей і значення запланованих заходів; декомпозицію команд – переклад загальних завдань у конкретні функції – у підфункції, підфункцій – у посадові обов'язки; проведення різноманітних організаційно-масових заходів, а

також таких заходів як підбір, розстановка і навчання кадрів, фінансування, виділення необхідних матеріалів та устаткування; забезпечення належної взаємодії [7, с.53].

Отже, внутрішньоорганізаційна діяльність щодо забезпечення законності і дисципліни в органах державної податкової служби України спрямована, насамперед, на організацію та вдосконалення внутрішньої структури органу, на забезпечення конструктивної та дієвої праці особового складу державної податкової служби, а також на розробку дієвих механізмів протидії порушенням дисципліни та законності. Такий вид діяльності, як правило, у більшій мірі покладається на керівний склад ДПС України.

Беручи до уваги вищевикладене, вважаємо доцільним до елементів внутрішньоорганізаційної діяльності щодо забезпечення законності і дисципліни в органах державної податкової служби України віднести:

- 1) прийняття управлінських рішень щодо заходів з дотримання дисципліни та законності;
- 2) забезпечення виконання рішень;
- 3) інформаційне забезпечення особового складу ДПС України щодо стану виконання заходів по дотриманню дисципліни та законності;
- 4) проведення службових занять з забезпечення дисципліни та законності;
- 5) складання заліків з дисципліни та законності;
- 6) планування роботи з особовим складом по дотриманню дисципліни та законності;
- 7) методичну роботу;
- 8) підготовку та проведення нарад, конференцій та інших масових заходів.

Зважаючи на викладене вище, слід відзначити, що основними організаційними напрямками зміцнення дисципліни і законності в ДПС України можуть бути наступні:

– постійне проведення роз'яснювальної роботи серед особового складу органів та підрозділів державної податкової служби щодо відповідальності працівників за вчинення протиправних дій та порушення службової і трудової дисципліни;

– вдосконалення системи заходів щодо підбору та розстановки кадрів з метою унеможливлення прийняття на службу осіб, схильних до протиправних вчинків;

– розроблення, з урахуванням досвіду забезпечення дисципліни та законності в інших правоохоронних органах, науково-практичних рекомендацій щодо профілактичних дій по протидії порушенням законності та дисципліни;

– розроблення методики (механізму) проведення службових перевірок за фактами порушення чинного законодавства, службової та трудової дисципліни;

– вдосконалення діяльності керівної ланки ДПС України щодо опрацювання інформації про факти корупційних діянь серед працівників державної податкової служби;

– підвищення персональної відповідальності керівників усіх рівнів за стан дисципліни і законності;

– організація проведення наукових досліджень по зміцненню дисципліни та законності в діяльності ДПС України;

– коригування перспективних та поточних планів діяльності підрозділів Державної податкової служби з метою включення до них окремого підрозділу, спрямованого на вирішення проблем забезпечення законності в діяльності структурних підрозділів ДПС України;

– продовження роботи, спрямованої на очищення лав Державної податкової служби від працівників, які порушують службову дисципліну, трудову дисципліну і законність, допускають вчинки, несумісні з перебуванням на службі, порушують законні права і свободи платників податків, зловживають службовим становищем;

– під час організації проведення технічних занять з особовим складом, а також під час перепідготовки та підвищення кваліфікації першочергове значення надавати питанням зміцнення дисципліни і законності, особливу увагу звертати на вироблення в особового складу практичних навичок та вмій забезпечення законності та дисципліни під час виконання службових завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне право України : підручник / [Битяк Ю. П., Гарашук В. М., Дьяченко О. В. та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.
2. Гвишиани Д. М. Организация и управление / Д. М. Гвишиани. – М. : Наука, 1972. – 536 с.
3. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ : підручник / В. М. Плішкін ; за ред. Ю. Ф. Кравченка. – К. : НАВСУ, 1999. – 702 с.
4. Гарашук В. М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні: дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07 / Гарашук Володимир Михайлович. – Х., 2003. – 412 с.
5. Стародубцев А. А. Організаційно-правові питання діяльності інспекцій з особового складу щодо зміцнення законності і дисципліни в органах внутрішніх справ: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07 / А. А. Стародубцев ; Ун-т внутр. справ. – Х., 1999. – 176 с.
6. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. Т. 1. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Вид-во «Юрид. думка», 2004. – 584 с.
7. Бахрах Д. Н. Административное право : учебник [для вузов] / Д. Н. Бахрах. – М. : Изд-во БЕК, 1996. – 368 с.

Панасюк О. В. Організація діяльності щодо забезпечення дисципліни та законності в органах державної податкової служби / О. В. Панасюк // Форум права. – 2012. – № 3. – С. 515–518 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12povdpc.pdf>

Розкрито поняття елементів організації діяльності щодо забезпечення дисципліни та законності; визначено сутність та зміст елементів організації діяльності щодо забезпечення дисципліни та законності; виокремлено основні напрямки організації діяльності щодо забезпечення дисципліни та законності в органах державної податкової служби.

Панасюк О.В. Организация деятельности по обеспечению дисциплины и законности в органах государственной налоговой службы

Раскрыто понятие элементов организации деятельности по обеспечению дисциплины и законности; определены сущность и содержание элементов организации деятельности по обеспечению дисциплины и законности; выделены основные направления организации деятельности по обеспечению дисциплины и законности в органах государственной налоговой службы.

Panasjuk O.V. Organization of Activity is in Relation to Providing of Discipline and Legality in the Organs of Government Tax Service

In the article the concept of elements of the organization to ensure discipline and legality, explains the purpose and content of elements of the organization to ensure discipline and legality, specifically mentioned the main directions of activities to ensure discipline and legality in the state tax service.